

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

**Питання, задачі та завдання для поточного та
підсумкового контролю**

**з дисципліни «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ. ОЗНАЙОМЧА
ПРАКТИКА»**

Харків - 2023 р.

**Тестові завдання до модульного контролю
«Вступ до спеціальності»**

Варіант № 1

1. Соціологія – наука, яка вивчає :

1. Взаємодію соціальних груп, функціонування соціальних інститутів, соціальну структуру суспільства
2. Систему ринкових відносин
3. Відносини панування і підлягання, державний устрій та інститути влади, режими правління

2. Який з названих соціальних фактів є предметом макросоціологічного рівня аналізу?

1. Розлучення	3. Конфлікт друзів
2. Трансформація класової структури суспільства сімейних стосунків	4. Поліпшення

3. Коли виникає соціальне?

1. коли людина розмірковує про сенс свого життя;
2. коли вона задовольняє свої вітальні потреби;
3. коли поведінка одного індивіда підпадає під вплив іншого або групи (спільності) незалежно від того, чи присутні фізично індивід або спільнота.

4. Чим відрізняється соціальний закон динамічного (фізичного) типу від статистичної соціальної закономірності?

1. Динамічний закон не має винятків, а соціальна закономірність діє лише в масі випадків і не є правилом для окремих випадків
2. Динамічний закон є попередньою гіпотезою, а закономірність – остаточний висновок, зроблений на емпіричній основі
3. Динамічний закон пов'язаний із теоретичною соціологією, а закономірність формулюється в межах галузевих соціологій
4. Динамічні закони можуть бути скасовані засобами логіки, а статистична закономірність – лише в разі появи суперечних даних

5. До макросоціологічних теорій суспільства належить:

1. Теорія символічного інтераціоналізму	2. Теорія соціального конфлікту
3. Теорія соціального обміну	

6. Яку з названих теорій можна віднести до загальносоціологічної теорії?

1. Структурний функціоналізм	3. Теорія соціальної стратифікації
2. Політична соціологія	4. Теорія девіантної

поведінки

7. Найбільш розповсюдженим методом отримання соціологічної інформації є:

1. Опитування
2. Аналіз документів
3. Спостереження

8. Що не відноситься до етапів проведення соціологічного?

1. Підготовка дослідження
2. Збирання первинної соціологічної інформації
3. Налагодження зв'язків з громадськістю
4. Обробка і аналіз соціологічної інформації

9. По характеру взаємозв'язку соціолога і респондента опити розрізняються на:

1. очні, заочне;
2. явні, приховані;
3. демократичні і бюрократичні;

10. Натуралізм у соціології означає

1. Пояснення соціальних процесів біологічними, фізичними та іншими природними факторами
2. Метод пізнання, запозичений у біології
3. Теорії, які були чинні у протосоціологічний період

11. Хто є автором так званої “розуміючої” соціології?

1. Г. Спенсер
2. О. Конт
3. М. Вебер
4. К. Маркс

12. Яка теза не притаманна конфліктологічному підходу?

1. Соціальне життя базується на інтересах суб'єктів
2. Протилежні інтереси породжують протиріччя, конфлікти
3. Основою соціального життя є соціальний порядок
4. Соціальне життя обов'язково включає примус та насильство
5. Соціальні системи роздирають протиріччя

Варіант № 2

1. В якості предмета соціології можливо визначити:

1. закони і закономірності розвитку суспільства, природи і мислення;
2. закони і закономірності функціонування і розвитку соціальної сфери, їх специфіка і форми прояву;
3. принципи загального зв'язку і розвитку;
4. всі перераховані вище варіанти правильні;
5. відсутній варіант відповіді.

2. Соціологія вивчає:

1. Факти свідомості
2. Історичні факти

3. Соціальні факти

3. В чому полягає інструментальна функція соціології?

1. У визначенні та розробці можливого сценарію політичного розвитку
2. В розробці ефективних методів реформування суспільства
3. В розробці ефективних методів проведення соціологічних досліджень

4. Закони соціальної динаміки відображають:

1. стабільність соціальної структури суспільства;
2. етапи, причини, характер і типи зміни соціальної структури суспільства;
3. процеси соціалізації та стратифікації.

5. До мікросоціологічних теорій суспільства не належить:

1. Теорія соціального обміну
2. Теорія символічного інтеракціоналізму
3. Теорія соціального конфлікту

6. Що не відноситься до специфічних методів емпіричної соціології?

1. Опитування
2. Контент-аналіз
3. Метод аналізу й синтезу
4. Інтерв'ю

7. Який соціологічний метод найбільш корисно використовувати для вивчення рівня довіри населення до міліції?

1. Спостереження
2. Аналіз документальних джерел
3. Опитування
4. Експеримент

8. Специфіка методу соціології полягає в тому, що у вивченні соціальної реальності соціологія спирається на:

1. методи природничих наук;
2. емпіричні дослідження соціальної реальності;
3. принципи математичної логіки.

9. По місцю проведення дослідження поділяються на:

1. наукові і учбові;
2. лабораторне і польове;
3. групові і суспільні;
4. всі варіанти вірні.

10. Хто з соціологів розглядав соціальні факти як предмет соціології?

1. К.Маркс
2. Е.Дюркгейм
3. Г.Спенсер

4. Г.Тард

11. Як називається течія в соціології, представники якої намагалися звести закони розвитку суспільства до біологічних закономірностей природного відбору?

1. соціальний дарвінізм;
2. маргиналізм-менделізм;
3. бихевиоризм;
4. вірно все вищезгадане;

12. Причини конфліктів в суспільстві це:

1. протилежні орієнтації людей;
2. ідеологічні розбіжності;
3. економічна і соціальна нерівність;
4. все вище перераховане;
5. немає варіанту відповіді.

Варіант № 3

1. Кому із засновників соціології належить назва цієї науки?

1. К.Марксу
2. Сен-Симону
3. О.Конту
4. Г.Спенсеру

2. Який з названих соціальних фактів є предметом мікросоціологічного рівню аналізу?

1. Вибори Президента країни
2. Загострення класової боротьби
3. Плинність кадрів у конкретному підрозділі ОВС
4. Загальноукраїнський страйк шахтарів

3. Що є функцією соціології?

1. Профілактика соціальних відхилень
2. Соціальний контроль
3. Боротьба зі злочинністю
4. Прогнозування соціальних процесів

4. Які з положень неправильно характеризують соціальний закон?(2 варіанта)

1. це взаємодія двох індивідів;
2. це взаємодія між природою і суспільством;
3. це відносно сталі і систематично відновлювальні відносини між соціальними спільнотами;
4. це відносини між суспільством і соціальною організацією;
5. це відносини між суспільством і особистістю.

5. Назвіть рівні соціологічних знань?

1. загальнотеоретична соціологія; спеціальні (приватні) соціологічні теорії; конкретні соціологічні дослідження;
2. фундаментальні (базисні) дослідження; система прикладних соціальних досліджень; соціальна інженерія;
3. всі перераховані вище варіанти правильні;
4. немає варіанту відповіді.

6. Галузю соціології є:

1. Теорія соціального обміну
2. Теорія соціального конфлікту
3. Юридична соціологія
4. Конкретно-соціологічні дослідження

7. Що не належить до специфічних соціологічних методів?

1. Включене спостереження
2. Метод дедукції
3. Контент-аналіз

8. Що ми розуміємо під категоріями соціології?

1. Висновки, зроблені на основі соціологічного аналізу
2. Галузі й напрямки соціологічної науки
3. Вербальні формулювання соціальних фактів і предметної сфери соціології, які є прийнятими серед соціологів-професіоналів

9. По ступеню формалізації опити розрізняються на:

1. прості і складні;
2. стандартизовані і не стандартизовані;
3. політичні і правові;
4. всі варіанти вірні.

10. Автором роботи “Курс позитивної філософії ” є :

1. К. Маркс
2. Е. Дюркгейм
3. П. Сорокін
4. О. Конт

11. Хто з вчених є представником психологічного напрямку розвитку соціології наприкінці ХІХ – початку ХХ сторіччя?

1. М. Вебер
2. Т. Парсонс
3. Г.Тард
4. Е. Дюркгейм

12. Яка з названих рис не характеризує функціональний підхід?

1. Соціум базується на нормах та цінностях
2. Протилежні інтереси породжують протиріччя, конфлікти

3. Соціальні системи прагнуть стабільності
4. Соціальні системи інтегровані
5. Солідарність людей – умова їх спільного існування, люди приречені до співробітництва

Варіант № 4

1. Категорію «соціальне» використовують для визначення:

1. всього що відноситься до суспільства взагалі та відмінне від природної середина;
2. стосунки, які пов'язані з положенням людей і груп в соціальній структурі суспільства;
3. особливу сферу життєдіяльності людей, яка пов'язана з сімейно – побутовими відносинами;
4. всього перерахованого вище;
5. відсутній варіант відповіді.

2. Яка з названих наук вивчає суспільство?

1. психологія;
2. біологія;
3. мовознавство;
4. економіка.

3. В чому полягає соціоінженерна функція соціології?

1. В прогнозуванні розвитку соціальних процесів
2. В визначенні відповідних програм та цілей суспільного розвитку
3. В плануванні й організації колективної діяльності
4. В поясненні причин суспільних змін

4. Під функціями соціології розуміють:

1. зв'язок соціології з іншими науками;
2. цілі і завдання соціологів;
3. суспільне призначення, роль соціології, яку вона виконує в суспільстві.

5. До макросоціологічних теорій суспільства не належить:

1. Теорія структурного функціоналізму
2. Теорія символічного інтеракціоналізму
3. Теорія соціального конфлікту

6. Які методи не належать до загальнонаукових?

1. Анкетування
2. Моделювання
3. Дедукції
4. Системний метод

7. Що можливо вивчати за допомогою спостереження?

1. Соціально-психологічний клімат в колективі
2. Бюджет вільного часу співробітників ОВС

3. Динаміку розповсюдження нелегальних наркотиків

8. Соціологічні дослідження по глибині і масштабності вирішуваних завдань підрозділяються на:

1. розвідувальне, описове, аналітичне;
2. розвідувальне, описове, наукове;
3. описове, аналітичне, наукове;
4. аналітичне, наукове, розвідувальне;
5. всі варіанти вірні.

9. В який історичний період соціологія оформилась як самостійна наукова дисципліна?

1. IX – XII ст.
2. ХУІІІ – ХІХ ст.
3. кінець ХІХ – початок ХХ ст.
4. середина ХХ ст.

10. Хто є автором теорії соціальної дії?

1. К. Маркс
2. Е. Дюркгейм
3. П. Сорокін
4. М. Вебер

11. Назвіть німецького соціолога, що створив матеріалістичне вчення про суспільство, став одним із засновників міжнародної організації робітників?

1. Е. Бернштейн;
2. К. Маркс;
3. М. Вебер;

12. Що є головною причиною занепаду української соціології на протязі декількох десятиріч ХХ століття

1. Відсутність національної школи
2. Суспільні протиріччя
3. Тоталітарна держава
4. Недостатній розвиток інституту науки

Варіант № 5

1. Об'єктом соціологічної науки виступає :

1. Шлюб та сім'я
2. Політична система суспільства
3. Суспільство та його складові елементи
4. Соціальна організація

2. Який з названих соціальних фактів не є предметом макросоціологічного рівню аналізу?

1. Реформування системи освіти

2. Трансформація класової структури суспільства
3. Випадок антисоціальної поведінки учня середньої школи
4. Зріст соціальної мобільності у суспільстві

3. Що не є функцією соціології?

1. Соціально-технологічна діяльність
2. Соціальний контроль
3. Опис та пояснення соціальних фактів
4. Прогнозування соціальних процесів

4. Зазначте неправильну відповідь про сфери дії соціальних законів (2 відповіді):

1. соціальні закони діють лише в процесі споживання;
2. соціальні закони діють у всіх сферах людської діяльності;
3. у сфері дії соціальних законів може знаходитися лише суспільство в цілому, а не окремі його частини (підсистеми);
4. дії соціальних законів поширюється як на все суспільство, так і на його складові групи, соціальні страти, соціальні верстви, класи тощо.

5. Теорія соціальної стратифікації належить до:

1. Конкретно-соціологічних теорій
2. Загальносоціологічних доктрин
3. Теорій середнього рівня

6. Не є галуззю соціології:

1. Соціологія сім'ї
2. Соціологія девіантної поведінки
3. Соціологія злочинності
4. Конкретно-соціологічні дослідження

7. Якого методу аналізу документальних джерел не існує?

1. Вторинної обробки ділової документації
2. Колективний
3. Формалізований (контент-аналіз)

8. Яке поняття соціології є найбільш загальним і вихідним?

1. Інститут
2. Організація
3. Соціальне
4. Соціалізація

9. Види анкетування наступні:

1. наочне, доступне, просте;
2. явне, приховане, латентне;
3. роздавальне, пресове, поштове;
4. всі варіанти вірні.

10. Основою соціальної динаміки К.Маркс вважав

1. Війни
2. Зростання обсягів додаткової вартості
3. Безперервний зріст населення
4. Класову боротьбу у суспільстві

11. Німецький соціолог, автор роботи «Протестантська етика і дух капіталізму», в якій він відстоював думку про зв'язок зародження капіталізму в Європі з протестантизмом?

1. М.Вебер;
2. Е.Дюркгейм;
3. О.Шпенглер;

12. Що не можна віднести до основних напрямків розвитку соціології ХХ століття?

1. Функціоналізм
2. Теорія символічного інтераціоналізму
3. Конфліктологічні теорії
4. Позитивізм

Варіант № 6

1. Яке міркування є типовим соціологічним висновком?

1. Ціни на продукти харчування за один рік зросли в декілька разів
2. Соціальний статус визначає образ та стиль життя людей
3. Емоційний стрес виникає в ситуаціях небезпеки, образи, погрози та ін.
4. Послуга по наданню кредиту повинна бути сплачена

2. Світ людини вивчає:

1. соціологія;
2. біологія;
3. філософія;
4. політологія.

3. Який характер має соціологічний прогноз?

1. Точний
2. Абстрактний
3. Ймовірний

4. Прогностична функція - це:

1. визначення методів виникнення соціальної реальності;
2. обґрунтування науково обґрунтованої перспективи розвитку особистості, спільності, соціальної групи, суспільства.
3. прийняття управлінського рішення;

5. Структурний функціоналізм є :

1. Спеціальна соціологічна теорія

2. Теорія середнього рівня
3. Загальносоціологічна теорія

6. Конкретно-соціологічні методи це:

1. Засоби узагальнення соціологічної інформації в конкретних умовах дослідницької діяльності
2. Прийняті й науково обґрунтовані засоби збору, обробки й аналізу первинних соціологічних даних
3. Прийоми комп'ютерної обробки інформації

7. Яке соціологічне дослідження є найбільш поглибленим?

1. Аналітичне
2. Розвідувальне
3. Описове

8. По методах збору даних соціологічні дослідження можна підрозділити на:

1. аналіз документів, спостереження, опит, експеримент, діалектичний метод;
2. аналіз документів, спостереження, опит, експеримент, структурно - функціональний аналіз;
3. аналіз документів, спостереження, опит, експеримент;
4. всі варіанти вірні.

9. Кому із засновників соціології належить назва цієї науки?

1. К. Марксу
2. Г. Спенсеру
3. М. Веберу
4. О. Конту

10. Яким терміном О. Конт попередньо називав соціологію?

1. Органічна хімія
2. Соціальна фізика
3. Соціальна динаміка
4. Соціальна статистика

11. Який напрямок соціології не був притаманний ХХ століттю?

1. Бурхливий розвиток конкретно-соціологічних досліджень
2. Створення соціологічних теорій середнього рівня
3. Поширення натуралістичних поглядів в соціології
4. Інституалізація соціологічного знання

12. Що є головною причиною занепаду української соціології на протязі декількох десятиріч ХХ століття

1. Відсутність національної школи
2. Суспільні протиріччя
3. Тоталітарна держава

4. Недостатній розвиток інституту науки

Варіант № 7

1. В якому значенні термін “соціальне” можна розглядати як предмет соціології?

2. Як стандартні форми колективного буття
3. Як синонім поняття суспільства
4. Як специфічна “соціальна” сфера суспільства

2. Якій з названих соціальних фактів не є предметом мікросоціального рівня аналізу?

1. Розлучення
2. Трансформація інституту міліції
3. Зміцнення соціально-психологічного клімату в колективі
4. Погіршення сімейних стосунків

3. В чому полягає прогностична функція соціології?

1. В магічному передбаченні майбутнього
2. В розробці можливих альтернатив розвитку соціальних процесів
3. У формуванні здібності особистості раціонально оцінювати суспільні процеси та явища

4. Закони соціальної статистики відображають:

1. напрям, форми, чинники розвитку соціального об'єкта;
2. особливості зміни, еволюції соціального об'єкта;
3. тенденцію до збереження стабільності соціальної системи.

5. До мікросоціологічних теорій суспільства належить:

1. Теорія структурного функціоналізму
2. Теорія символічного інтеракціоналізму
3. Теорія соціального конфлікту

6. Емпірична соціологія це є:

1. Процес збирання, опису, узагальнення первинних соціологічних даних
2. Одна з теорій середнього рівня
3. Напрямок у соціології XIX ст.
4. Метод доведення істини від протилежного

7. Який соціологічний метод найбільш корисно використовувати для вивчення динаміки злочинності?

1. Опитування
2. Аналізу кримінальної статистики
3. Спостереження

8. До якого типу категорій належить поняття "суспільство"?

1. до категорій дисциплін суміжних із соціологією;

2. до безпосередніх соціологічних категорій;
3. до загальнонаукових категорій у соціологічному заломленні.

9. По положенню спостерігача спостереження розрізняється

1. включене і не увімкнене;
2. видалене і близьке;
3. просте і складне;
4. всі варіанти вірні.

10. О.Конт визначив місце соціології в історії розвитку позитивної науки. Яка схема відповідає його думці?

1. Хімія-математика-астрономія-фізика-соціологія-біологія
2. Математика-астрономія-фізика-соціологія-біологія-хімія
3. Математика-астрономія-фізика-соціологія-хімія-біологія
4. Математика-астрономія-фізика-хімія-біологія-соціологія

11. К.Маркс вважав, що історія людства розвивається по універсальній схемі, що складається з п'яти суспільно-економічних формацій. За яким принципом він здійснював це ділення?

1. по рівню розвитку культури;
2. по відношенням власності;
3. по технологічних рівнях;
4. вірно все вищезгадане;
5. відсутній варіант відповіді.

12. Яка теорія не належить до сучасних соціологічних доктрин?

1. Теорія соціальної еволюції
2. Структурний функціоналізм
3. Символічний інтеракціонізм
4. Феноменологічна соціологія

Варіант № 8

1. Яке твердження не є суто соціологічним?

1. Взаємовідносини між батьками та дітьми – ключовий момент соціалізації
2. Соціальний статус визначає образ та стиль життя людей
3. Емоційний стрес виникає в ситуаціях небезпеки, образи, погрози та ін.
4. Соціальне положення – узагальнена характеристика, яка охоплює професію, економічний стан, політичні можливості, демографічні ознаки людини

2. Яке з наведених положень найповніше характеризує науку?

1. це елемент духовної культури;
2. це форма відображення світу у свідомості;
3. це основа світогляду;
4. це сукупність знань про світ.

3. Що не є функцією соціології?

1. Прогнозування соціальних процесів
2. Опис та пояснення соціальних фактів
3. Соціально-технологічна діяльність
4. Соціальний контроль

4. Сучасне соціологічне знання структурно поділяється на...

1. Два рівні
2. Три рівні
3. Чотири рівня

5. Символічний інтеракціонізм є:

1. Спеціальна соціологічна теорія
2. Теорія середнього рівня
3. Загальносоціологічна теорія

6. Який метод соціології належить до загальнонаукових?

1. Опитування
2. Інтерв'ю
3. Спостереження
4. Системний

7. Який вид соціологічного дослідження є поверховим з точки зору глибини аналізу соціальних явищ?

1. Аналітичне
2. Розвідувальне
3. Описове

8. За допомогою контент-анализу можливо досліджувати:

1. реальну поведінку груп;
2. документи;
3. громадську думку;
4. всі варіанти вірні.

9. Яка школа соціології не належить до 19 століття?

1. Расово-антропологічна
2. Географічна
3. Структурного функціоналізму
4. Соціального дарвінізму

10. Який тип соціальної дії не належить до типології, яку запропонував М.Вебер?

1. Афективна
2. Ціннісно-раціональна
3. Традиційна
4. Нелогічна
5. Цілераціональна

11. Який напрямок соціології ХХ століття засновали Т.Парсонс і Р.Мертон?

1. Структурний функціоналізм
2. Символічний інтеракціоналізм
3. Конфліктологічний

12. Причини конфліктів в суспільстві:

1. протилежні орієнтації людей;
2. ідеологічні розбіжності;
3. економічна і соціальна нерівність;
4. економічна і соціальна нерівність;
5. все вище перераховане;
6. немає варіанту відповіді.

Базові поняття з курсу:

об'єкт науки, предмет науки, об'єкт соціології, предмет соціології, соціологічне трактування соціального, загальні соціологічні теорії, теорії середнього рівня (галузеві соціології), конкретні соціологічні дослідження, функція науки, функції соціології: теоретико-пізнавальна, прогностична, інформаційно-управлінська, інструментальна функція, функція соціального проектування і соціальної технології (соціоінженерна) закон; динамічні закони, соціальні закономірності, конкретні соціологічні дослідження (КСД), генеральна сукупність, вибірка, вибіркова сукупність, опитування, спостереження, аналіз документів, експеримент, програма соціологічного дослідження, «позитивна наука» за О.Конттом, соціальна статика, соціальна динаміка, теологічна стадія розвитку суспільства, метафізична стадія розвитку суспільства, соціальна диференціація, соціальна інтеграція, соціальний конфлікт, революція, еволюція, антагоністичні соціальні класи, соціальні дії, розуміюча соціологія за Вебером.

Контрольні питання з курсу до заліку, що додаються до пакетів тестових завдань.

1. Передумови виникнення соціології як самостійної наукової дисципліни.
2. Об'єкт і предмет соціології.
3. Суспільство як цілісна соціальна система
4. Поняття соціального і предмет соціології
5. Соціальні закони і закономірності.
6. Особливості соціальних закономірностей.
7. Функції соціології та її місце у суспільстві.
8. Теоретико-пізнавальна та прогностична функція соціології
9. Методологічна та інформаційно-управлінська функція соціології.
10. Соціально-інженерна функція соціології

- 11.Зв'язок соціології з іншими науками.
- 12.Структура соціології та рівні соціологічного знання. Зв'язок рівнів соціологічного знання.
- 13.Загальні соціологічні теорії
- 14.Спеціальні соціологічні теорії.
- 15.Теоретична і емпірична соціологія. Поняття конкретно-соціологічного дослідження.
16. Методи соціології
- 17.Програма соціологічного дослідження.
- 18.Основні етапи розвитку соціології.
- 19.Внесок О.Конта в розвиток соціології. Характеристика позитивізму та еволюційного підходу.
- 20.Внесок Г.Спенсера в розвиток соціології. Характеристика еволюційного підходу.
- 21.К.Маркс – засновник конфліктологічного підходу в соціології.
- 22.Внесок Е. Дюркгейма та М.Вебера в розвиток соціології.
- 23.Соціологічні школи та напрямки наприкінці ХІХ століття.
- 24.Розвиток соціології у ХХ столітті.
- 25.Професійна діяльність соціолога
- 26.Макросоціологічний підход до аналізу суспільства.
- 27.Мікросоціологічний підход до аналізу суспільства.
- 28.Дискусії щодо предмету соціології
- 29.Якісні методи збору соціологічної інформації.
- 30.Кількісні методи збору соціологічної інформації.